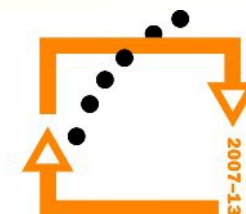

Téma: První světová válka

Vypracoval/a: Mgr. Zdeňka Báčová

TENTO PROJEKT JE SPOLUFINANCOVÁN EVROPSKÝM SOCIÁLNÍM FONDEM A STÁTNÍM ROZPOČTEM ČESKÉ REPUBLIKY.

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Počátek konfliktu

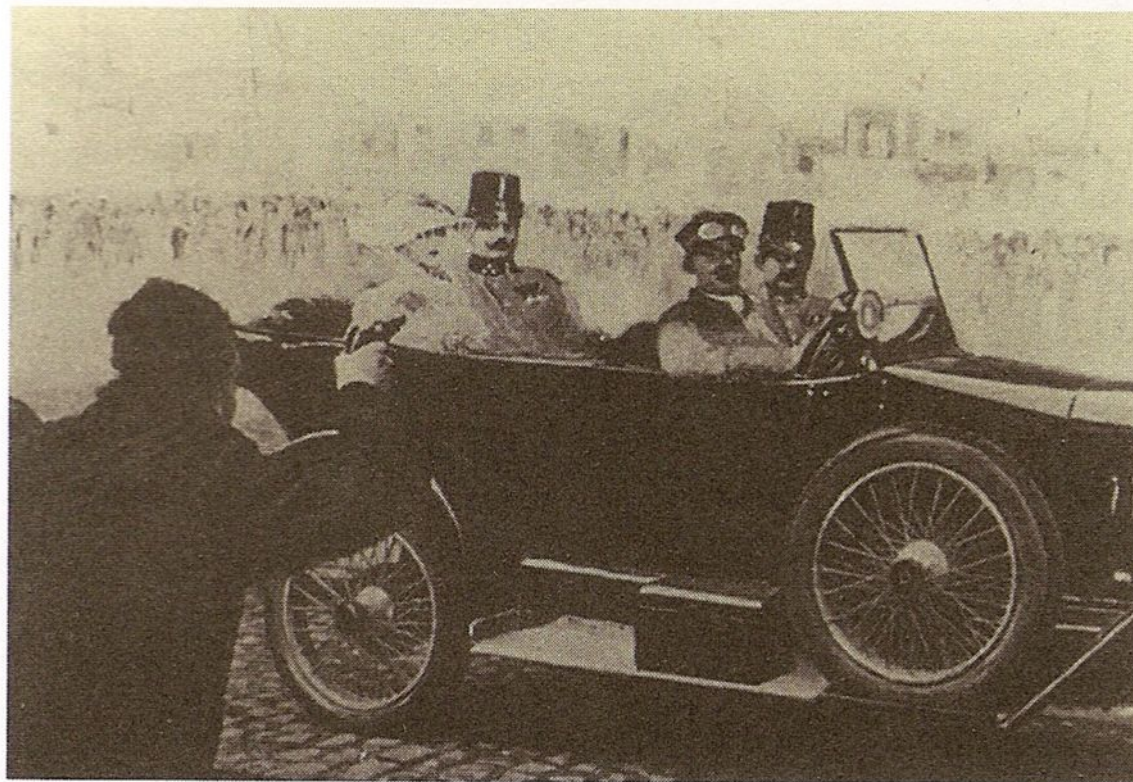
28. června 1914 – atentát v bosenském městě **Sarajevu**
na následníka rakouského trůnu arcivévodu

Františka Ferdinanda d'Este a jeho manželku **Žofii Chotkovou**.

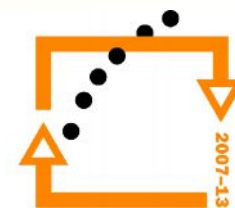
Gavrilo Princip – atentátník ze srbské tajné organizace Černá ruka

28. července 1914 – Rakousko-Uhersko vyhlásilo válku Srbsku

1. srpna 1914 – vyhlásilo válku Německo Rusku /opora Srbska/
2. srpna 1914 – obsadila německá vojska neutrální Lucembursko
3. srpna 1914 – Německo vyhlásilo válku Francii
4. srpna 1914 – německé jednotky vpadly do neutrální Belgie,
Velká Británie vstoupila do války proti Německu

▲ *Sarajevo 28. 6. 1914: Atentát na arcivévodu Františka Ferdinanda a jeho choť Žofii, rozenou Chotkovou*

OP Vzdelávání
pro konkurenceschopnost

2 hlavní zneprátelené bloky:

1/ Ústřední mocnosti / původně Trojspolek, Itálie až do r. 1915 zachovávala neutralitu /, Rakousko-Uhersko, Německo.

2/ Dohoda –Velká Británie, Francie, Rusko a jejich spojenci

Původní plán Německa –**Plán bleskové války**, se nenaplnil => **boje zákopové**.

4 evropská bojiště na počátku války:

západní

východní

haličské

srbská fronta

Mimoevropská území:

Kavkaz, Blízký i Dálný východ / po boku Dohody bojuje Japonsko/

Boje v letech 1915-1916

U belgického města Ypres použili Němci jako první jedovaté plyny /yperit/

1915 Itálie vstupuje do války po boku Dohody,

Bulharsko po boku Ústředních mocností / pomáhá dobýt Srbsko/.

Květen 1915 – léto 1916 obsazeny západní oblasti carské říše.

1916 – poraženo Rumunsko, poté připojeno k mocnostem Dohody.

Červenec 1916 – největší námořní bitva 1. svět. války u dánského pobřeží /britská a německá válečná flotila/.

1916 – operace Němců s cílem dobýt strategicky významný Verdun.

Výroba a použití tanků, kulometů, dalekonosných kanonů, bojových letadel a válečných lodí včetně ponorek.

Ruské revoluce

Nespokojenost + odpor proti válce + hospodářská nespokojenost + politická zaostalost = půda pro revoluční události

Únor 1917 – generální stávka v Petrohradu = počátek tzv. **únorové revoluce**:

- odstoupil car Mikuláš II.
- moci se ujala **1/ prozatímní vláda** / slíbila vyhlášení republiky, zavedení občanských svobod a uskutečnění reforem/
2/ sověty /tj. rady/ dělnických, rolnických a vojenských zástupců v čele s V. I. Leninem

⇒ Vzniklo tzv. DVOJVLÁDÍ

VŘSR

V noci z 24. na 25. října 1917 /z 6. na 7. listopadu/:

- obsazeny všechny důležité budovy v Petrohradě sověty, dobrovolníky v tzv. rudých gardách
- svržena prozatímní vláda => začala **říjnová revoluce**.

Nová vláda – **rada lidových komisařů** – předseda **Lenin** – slíbil:

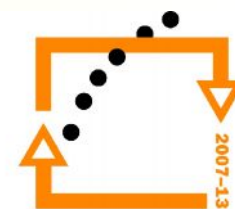
- pozemkovou reformu /vydáním Dekretu o půdě/
- ukončení války /Dekret o míru/.

Rusko se vyvíjelo jako vojenská diktatura, ač z ústavního hlediska bylo republikou.

Březen 1918 – v **Brestu Litevském** uzavřena jednání s Ústředními mocnostmi **separátním mírem** /Rusko ztratilo Polsko, Pobaltí, část Běloruska, muselo se stáhnout z Finska, Ukrajiny.../

▲ Bolševický vůdce a nejvyšší představitel sovětského Ruska
Vladimír Iljič Lenin

OP Vzdělávání
pro konkurenceschopnost

Závěrečné období války

Duben 1917 – vstoupily po boku Dohody do války Spojené státy americké.

Vojenské vzpoury v severočeském Rumburku, v boce Kotorské a v srbském Kragujevci.

Dohoda vítězů na Balkáně, na italské frontě i na Blízkém východě.

Podzim 1918 – se Rakousko-Uhersko rozpadlo.

3. listopadu 1918 – revoluce v Německu, císař uprchl.

11. 11. 1918 – podepsáno příměří = **konec 1. světové války.**

Důsledky války

Padlo 10 milionů vojáků a 20 milionů bylo raněno a zmrzačeno.

Zahynulo 7 milionů civilních obyvatel.

Rozpadlo se Rakousko-Uhersko, zanikla ruská a německá monarchie.

Vznikla řada nových států, změnily se hranice.

Německo ztratilo postavení i kolonie /případly vítězným mocnostem/.

Spojené státy americké se staly nejsilnější světovou mocností.

České země v letech 1914-1916

Názorová roztržnost českých politiků

/monarchie x federace x rozbití Rakouska-Uherska/.

Omezení občanských práv i svobod vídeňskou vládou.

V celé říši nastolena **vojensko-úřednická diktatura**.

Odpor byl **trestán** vězením, zastrašováním i tresty smrti.

1915 zatčení **Karel Kramář** a **Alois Rašín**.

Aktivizuje se **česká politická opozice**, **T. G. Masaryk** odchází do zahraničí – myšlenka samostatného československého státu.

Maffie – vůdčí skupina domácího odboje – v čele **Edvard Beneš**.

Český zahraniční odboj

V čele **T. G. Masaryk**, od r. 1915 Edvard Beneš a Milan Rastislav Štefánik.

V Rusku – **Česká družina**, ve Francii **rota Nazdar**.

V Paříži ustavena Česká a později **Československá národní rada** –
řídící orgán protirakouského odboje, podpora Dohody.

V Rusku, Itálii, Francii založeny **legie** /zahraniční vojska/.

Na cestě k samostatnosti

Květen 1917 – **Manifest českých spisovatelů** – vyzývá k důraznému hájení zájmů vlastního národa.

Leden 1918 – **Tříkrálová deklarace** – dokument schválený českými a moravskými poslanci

- prosazuje myšlenku československé samostatnosti:

„Národ náš hlásí se o svou samostatnost...”

V čele české politiky – **Národní výbor** /Karel Kramář/
a **Socialistická rada** /zástupci národních socialistů a sociálních demokratů/.

14. října 1918 – **generální stávka** proti vývozu potravin z českých zemí, přerostla v politickou akci.

28. října 1918 – **vznik Československa**.

Zdroje

- Čornej, P.: Dějepis pro střední odborné školy. Praha: SPN, 2002